

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ŁAPY NA LATA 2023-2025

Wprowadzenie.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt, gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne, jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego, lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 opracowanego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest strategicznym dokumentem Gminy Łapy, mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne. Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej

rodzynie przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łapy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 998) - dalej u.w.r.s.z. zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 u.w.r.s.z. Bardzo ważne jest, iż rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy, w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorzady gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliżej rodziny.

W myśl ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej- wspieranie rodziny i pomoc dzieciom może odbywać się również poprzez instytucje wsparcia dziennego. Na terenie naszej gminy funkcjonuje placówka wsparcia dziennego typu specjalistycznego- Świetlica Socjoterapeutyczna „Świat w kolorach”.

Dzięki możliwości uczestniczenia dzieci w zajęciach Świetlicy Socjoterapeutycznej wspierane są rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji kryzysowej a tym samym zapobiegamy umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej czy instytucjonalnej

Główne cele Świetlicy Socjoterapeutycznej to:

- pomoc dzieciom w stworzeniu bezpiecznego środowiska,
- zwiększenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu o poza domem,
- podnoszenie poczucia własnej wartości i wzmacnianie mocnych stron dziecka,
- uczenie akceptowania i swobodnego wyrażania uczuć,
- uczenie planowania i organizowania codziennych zajęć stosownie do wieku dziecka,
- zaproponowanie konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego,
- uczenie poszanowania tradycji, ciągłości kulturowej,
- wdrażanie do samodzielności.

Świetlica realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności: socjoterapeutycznej, profilaktycznej, wychowawczej.

Dzięki pozytywnej alternatywie zagospodarowania czasu wolnego dzieciom w placówce tj. udział w zajęciach kulinarnych, rozwijających pasje i zainteresowania, sportowych, teatralno- muzycznych, socjoterapeutycznych, plastycznych eliminuje się motywy sięgania dzieci po używki takie jak: nuda, ucieczka od monotoności, brak zajęć, wewnętrzna pustka, poczucie bezsensu życia, ucieczka od samotności i lęku. Dzięki współpracy z rodzicami wspólnie ustalany jest kierunek pracy z dzieckiem, co daje szansę na trafną i celową pomoc dziecku. Wspólna wymiana spostrzeżeń na temat trudności oraz mocnych stron dziecka na których bazuje praca w Świetlicy Socjoterapeutycznej daje szansę lepszemu zrozumienia i zaspokojenia potrzeb dzieci. W placówce rodzice, opiekunowie mogą liczyć na poradnictwo specjalistyczne oraz psychoedukację dzięki czemu nie są pozostawieni sami sobie z problemami wychowawczymi, sytuacjami kryzysowymi. Włączane są również całe rodziny w życie społeczności świetlicowej poprzez udział w uroczystościach okolicznościowych: wigilia, wielkanocne spotkanie, andrzejki, choinka, dzień rodziny, festyny rodzinne. Poprzez udział rodziców, opiekunów w życiu społeczności świetlicowej modelowany jest również sposób rozmowy z dzieckiem, stosowanie komunikatów 'Ja', stosowanie wzmocnień pozytywnych, pochwał, co jest niezwykle ważne w budowie więzi rodzic-dziecko. Dobre relacje z rodzicami podopiecznych to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic -wychowawca, w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

Praca na zasobach rodziny, wzmacnianie poczucia sprawstwa warunkuje zwiększenie motywacji do przezwycięzania sytuacji kryzysowych i zwiększenia wiary, że kryzys może być tylko przejściowym stanem, na który możemy mieć wpływ.

Pomoc Społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze strategią rozwiązywania problemów społecznych Gminy Łapy .

1. Podstawą działań ujętych w programie są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).

2. Podstawa prawna działań

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Łapy w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Miejskiego w Łapach, Powiatowego Urzędu Pracy z filią w Łapach oraz z danych będących w posiadaniu Centrum Usług Społecznych w Łapach, a także przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej gminy Łapy w zakresie usług społecznych w 2021 roku.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Centrum Usług Społecznych w Łapach.

Wyszczególnienie	Dane rok 2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	841
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	910
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	42
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	412
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, do 18 lat	3590

Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w tym z prawem do zasiłku	58
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy - ogółem	879
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy:	
do 30 roku życia	223
w tym do 25 roku życia	94
długotrwale bezrobotne	581
powyżej 50 roku życia	243
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	140
Niepełnosprawni	40

Dla potrzeb Programu opracowano kartę diagnostyczną, w której zawarto informacje podane w tabeli Nr 1.

Tabela nr. 1

Z posiadanych przez Centrum Usług Społecznych w Łapach danych wynika, że na dzień 31 grudnia 2021r., Gmina Łapy liczyła 20.609 mieszkańców.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

Występujący problem	Liczba środowisk
Ubóstwo	544
Bezrobocie	592
Długotrwała lub ciężka choroba	349
Niepełnosprawność	195
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina niepełna	79
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina wielodzietna	27
Alkoholizm/ problem alkoholowy	25
Narkomania	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9
Zdarzenia losowe	7

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach pomocy społecznej, ubóstwo i bezrobocie pozostają jako główne powody destabilizujące osoby i środowiska rodzinne. Do dnia 31 grudnia

2021r.. wśród 841 rodzin korzystających z pomocy społecznej, problem ubóstwa dotyczył 544 rodzin, a bezrobocia 592 rodzin. Inne powody deficytów to m.in. długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych występujących w rodzinach niepełnych.

Z danych Centrum Usług Społecznych w Łapach wynika, że do końca grudnia 2021 roku z terenu Gminy Łapy 7 dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych bądź w domu dziecka.

III. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2023-2025.

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V. Cele główne i szczegółowe

Głównym celem programu jest zapewnienie wszechstronnego wsparcia na rzecz pozostawienia dziecka w rodzinie biologicznej oraz stworzenie przyjaznych warunków w środowisku dla dziecka powracającego do rodziny.

Zapewnienie prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie staje się coraz trudniejszym wyzwaniem. Rodzice, którzy mają trudności lub ograniczone możliwości w wypełnianiu funkcji rodzicielskich, mogą liczyć na wsparcie instytucji samorządowych, a także organizacji pozarządowych. Odzyskanie równowagi egzystencjalnej przez rodzinę, możliwe jest jedynie przy podjęciu przez nią decyzji o dobrowolnej i pełnej zaufania współpracy z podmiotami niosącymi wsparcie. Ważnym jest, aby dogłębnie zbadać przyczyny problemów i przy udziale członków rodziny, sukcesywnie je rozwiązywać.

Cele szczegółowe programu wsparcia rodziny i kierunki działań.

1. Mobilizowanie i poszerzanie kręgu podmiotów pracujących z rodzinami przeżywającymi trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Kierunki działań:

- inspirowanie i zachęcanie do współpracy z rodzinami podmioty sektora pozarządowego,
- wdrażanie nowych inicjatyw mogących poszerzyć ofertę usług skierowanych do rodziny,
- koordynowanie działań podmiotów uczestniczących w programie,
- wypracowanie procedur postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

2. Efektywne rozpoznawanie, diagnozowanie i niwelowanie zagrożeń dziecka.

Kierunki działań:

- rozpowszechnianie działań profilaktycznych, służących rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń w rodzinie,
- kontynuowanie i rozwijanie kampanii poszerzających wiedzę o symptomach problemów w środowiskach rodzin, poprzez fora internetowe, ulotki, wolontariuszy itp.,
- współpraca ze środkami masowego przekazu, w celu uświadamiania mieszkańcom o potrzebie reagowania na krzywdę dzieci,
- analiza zjawisk kryzysowych w rodzinie na podstawie sprawozdań CUS, informacji z KP Łapy.

3. Poszerzanie i doskonalenie kompetencji rodzicielskich.

Kierunki działań:

- dostarczanie wiedzy na temat świadomego rodzicielstwa,
- nakłanianie opiekunów i rodziców do korzystania z nabytych i rozwijania nowych umiejętności wychowawczych.

4. Definiowanie i gwarantowanie dzieciom podstawowych potrzeb socjalno-bytowych.

Kierunki działań: -

- organizowanie z zasobów CUS optymalnej pomocy rodzinom w szczególności materialnej, rzeczowej, usługowej.
- szukanie nowych źródeł wsparcia dla środowisk, w których podstawowe potrzeby dzieci nie są zabezpieczone,
- współfinansowanie pobytu dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

5. Rozbudowa alternatywnych form wspomaganie dla dzieci i rodzin.

Kierunki działań:

- rozwijanie placówek typu dziennego, wspomagających rodziny,
- wspieranie inicjatyw obywatelskich służących pomocy rodzinie.

6. Odbudowywanie umiejętności uczestniczenia rodziny w życiu społecznym.

Kierunki działań:

- przywracanie rodzinie kompetencji związanych z pełnieniem ról społecznych,
- odbudowywanie w rodzinie warunków do wzajemnej akceptacji i szacunku itp.,
- uczenie członków rodziny nowych umiejętności, podnoszących ich poziom samooceny,
- mobilizowanie rodzin do czynnego uczestniczenia w życiu społecznym (np. członkostwa w kołach zainteresowań, klubach i innych formach aktywizacji społecznej),
- zastosowanie działań motywacyjnych, mających zachęcić dorosłych członków rodziny do powrotu na rynek pracy.

7. Rekonstrukcja środowiska rodzin biologicznych, oczekujących na powrót dzieci z pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

- poddanie środowiska rodzinnego szczegółowej diagnozie, celem sprawdzenia gotowości rodziny do przyjęcia dzieci z pieczy zastępczej,
- zagwarantowanie wszystkim członkom rodziny dostępu do kadry specjalistów wspomagających rodziny,
- cykliczne diagnozowanie potencjału rodziców, celem wypracowania stałych zmian w funkcjonowaniu rodziny,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców,
- motywowanie rodziców do korzystania z form kształcenia w zakresie rozwiązywania problemów i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

8. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny.

Kierunki działań:

- doskonalenie warsztatu pracy specjalistów pracujących z rodziną,
- poszerzanie kwalifikacji zawodowych,
- dostosowywanie się do nowych wymogów prawnych.

9. Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez angażowanie rodziców i podmioty wspierające do udziału w zagospodarowaniu czasu wolnego.

Kierunki działań:

- ukazywanie sposobów na budowanie życzliwej atmosfery w domu podczas wypełniania obowiązków domowych,
- zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu wolnego poprzez udział w aranżowanych przez specjalistów warsztatach terapeutycznych,
- oferowanie rodzinom zagrożonym różnorodnych form spędzania czasu wolnego.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. Realizator programu:

Koordynatorem programu jest Centrum Usług Społecznych w Łapach w partnerstwie z:

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Łapy

- Urzędem Miejskim w Łapach
- Starostwem Powiatowym w Białymstoku
- Policją
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Łapach,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Białymstoku
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Łapach
- Zakładem Opieki Zdrowotnej w Łapach
- Powiatowym Urzędem Pracy w Białymstoku z filią w Łapach
- Kuratorami Sądowymi.

VIII. Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	Centrum Usług Społecznych w Łapach
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, terapeuta ds. uzależnień.	Centrum Usług Społecznych w Łapach
3.	Współpraca i wymiana informacji ze Świetlicą Socjoterapeutyczną w Łapach. Organizowanie warsztatów dla rodziców. Zajęcia z psychologiem, który prowadzi indywidualne konsultacje z rodzicami.	Centrum Usług Społecznych w Łapach oraz Świetlica Socjoterapeutyczna
4.	Opieka wychnieniowa, polega na zapewnieniu opieki osobom z niepełnosprawnością na czas, gdy nie może jej sprawować opiekun.	Centrum Usług Społecznych w Łapach
5.	Działalność Centrum Aktywności Społecznej. Realizowanie działań o charakterze zamkniętym. Stałe grupy oraz organizacja otwartym form zajęć. Doradztwo i konsultacje edukacyjno- animacyjne.	Centrum Usług Społecznych w Łapach, CAS.
6.	Współpraca i wymiana informacji w ramach Partnerskiego Zespołu Koordynacji Służb.	Centrum Usług Społecznych w Łapach
7.	Organizowanie społeczności lokalnej. Klub Wolontariusza.	Centrum Usług Społecznych w Łapach

8.	Zapewnienie pomocy rodzinom/ osobom doznającym przemocy.	Centrum Usług Społecznych w Łapach, Zespół Interdyscyplinarny, Policja.
9.	Zapewnienie pomocy rodzinom/ osobom borykającym się z problemem alkoholowym.	Centrum Usług Społecznych w Łapach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach, Zespół Interdyscyplinarny, Policja.
10.	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	Centrum Usług Społecznych w Łapach
11.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Centrum Usług Społecznych w Łapach
12.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej	Centrum Usług Społecznych w Łapach
13.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	Centrum Usług Społecznych w Łapach
14.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej	Centrum Usług Społecznych w Łapach
15.	Współfinansowanie pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Centrum Usług Społecznych w Łapach
16.	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Miejskiej	Centrum Usług Społecznych w Łapach
17.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przezywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Centrum Usług Społecznych w Łapach, Policja, Zespół Interdyscyplinarny

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie Interdyscyplinarne.

Zakłada się kluczową rolę asystenta rodziny , do którego zadań należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodziny pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;

Praca asystenta rodziny będzie polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych, w skład których wchodzić będą min. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy, przedstawiciel służby zdrowia czy oświaty. Praca asystenta rodziny wspólnie z zespołem powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem

spójnego planu pomocy oraz uruchomić mechanizmy współpracy z właściwymi służbami i instytucjami.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, terapeuta ds. uzależnień), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną.

IX. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmożyć, czy też zmodyfikować.

Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzony przez CUS w Łapach w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

X. Podsumowanie

Centrum Usług Społecznych w Łapach skupia swoje działania na rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niewydolnych wychowawczo, w których rodzice nie wypełniają swoich zadań, a prawidłowy rozwój dzieci jest zagrożony. Doświadczenia pracowników wskazują, że środowiska objęte programem borykają się z problemami natury finansowej oraz problemami związanymi z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W dalszym ciągu wyzwaniem jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów "dobrego rodzicielstwa". Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągle poszukiwanie nowych rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.